

Pirkanmaan hyvinvointialueen vammaisneuvoston toimintakertomus 2024

Pirkanmaan hyvinvointialueen vammaisneuvoston toinen toimintavuosi 2024 käynnistyi tammikuun kokouksessa 24.1.2024. Vuonna 2023 valittu puheenjohtaja Tuija Kaivanto sekä varapuheenjohtaja Esko Jantunen valittiin jatkamaan myös vuonna 2024.

Vammaisneuvosto sai muiden vaikuttamistoimielinten kanssa vuoden 2024 aikana oikeuden tehdä kirjallisia aloitteita aluevaltuuston kokouksissa (aluevaltuusto 12.2.2024 § 21). Neuvostoilla on jo aiemmin ollut puhe- ja läsnäolo-oikeus aluevaltuustossa.

Tammikuun kokouksessa neuvosto käsitteli myös edellisen toimintavuoden 2023 itsearviointin tulokset. Yhteensä 21 kysymyksen vastausten keskiarvoksi tuli 3,2. Vastauksissa eniten annettu arvosana oli 4/5. Vuotta 2024 koskeva itsearviointikysely toteutetaan alkuvuodesta 2025.

Vammaisneuvoston toiminta

Vammaisneuvoston kokouksia pidettiin 11 kpl, joista hybridinä 8, läsnäolokokouksena 1 ja teamsina 2. Asiantuntijaesittelyjä kokouksissa oli kaikkiaan 24. Vammaisneuvosto antoi vuoden aikana kommentteja, lausuntoja, kannanottoja ja aloitteita yhteensä 25 kpl.

Kommentit

- Rakenteellinen sosiaalityö ja siihen liittyvät sosiaaliset raportit Pirkanmaan hyvinvointialueella (24.1.2024 § 8)
- Pirkanmaan hyvinvointialueen VAPA2035 kehittämisohjelma (13.2.2024 § 19)
- Järjestöjen avustukset vuonna 2024 (6.3.2024 § 30)
- IKI2035-kehittämisohjelma, ennalta ehkäisevien palvelujen palveluverkko (6.3.2024 § 27)

- Henkilökohtaisen avun palvelusetelin sääntökirjan päivittäminen (3.4.2024 § 37)
- Omaishoidon tuen vapaan palvelusetelin sääntökirjan päivittäminen (3.4.2024 § 38)
- Digituki Pirkanmaan hyvinvointialueella (3.4.2024 § 39)
- Liikkuvien palveluiden pilotin väliarviointi ja lähiasemaverkon tarkennukset (14.8.2024 § 62)
- Pirkanmaan hyvinvointialueen elintapaohjauksen sivuston esittely (11.9.2024 § 69)
- Strateginen monituottajuus Pirkanmaan hyvinvointialueella (11.9.2024 § 70)
- Vammaisten henkilöiden päiväaikaisen toiminnan palvelujen hankinnan valmistelun esittely (9.10.2024 § 77)
- Pirkanmaan hyvinvointialueen liikkumisen tuen esittely (9.10.2024 § 78)
- Kotona asumisen tukipalveluiden myöntämisen perusteet 1.1.2025 alkaen (6.11.2024 § 86)
- Sosiaalihuoltolain mukaisten liikkumisen tuen palveluiden myöntämisen perusteet 1.1.2025 alkaen (6.11.2024 § 87)

Lausunnot

- Vammaisen henkilön lyhytaikainen huolenpito toimeksiantosopimuksella (24.1.2024 § 7)
- Erityisryhmien asumisen vuokrauksen periaatteet (5.6.2024 § 53)
- Vuoden 2025 talousarvion tavoitteet (14.8.2024 § 64)
- Pirkanmaan hyvinvointialueen vammaispalvelujen VAPA2035-kehittämisohjelma (14.8.2024 § 63 / 11.9.2024 § 71)
- Vammaispalvelulain mukaisen liikkumisen tuen myöntämisperusteet 1.1.2025 alkaen (6.11.2024 § 88)
- Vammaispalvelulain mukaisten palveluiden myöntämisperusteet 1.1.2025 lähtien (6.11.2024 § 91 / 4.12.2024 § 97)

Kannanotot

- Vammaisten vaativat erityispalvelut (6.3.2024 § 31)
- Liikuntaesteisten pysäköintipaikkojen riittävyyden arviointi (6.3.2024 § 32)

- Vammaisten asumispalvelujen hankinnan valmistelun ja asumispalvelujen tuotantotapa-analyysin esittely (5.6.2024 § 54)
- Vammaisneuvoston lausuntojen vaikuttavuus, mahdollisuudet osallistua vammaisia koskevien asioiden valmisteluun ja suunnitteluun hyvinvointialueella (06.11.2024 § 91 ja 04.12.2024 § 99)

Aloitteet

- Pirkanmaan hyvinvointialueen vammaispoliittinen ohjelma (aloite, aloitevastauksen käsittely ja VAMPO työryhmävalmistelu: 11.10.2023 § 95, 13.2.2024 § 24, 5.6.2024 § 57, 4.12.2024 § 98)

Muut selvitykset/ asiantuntijaesitykset

- Aluevaltuustoaloitteen valmistelu tasasuuruisten asiakasmaksujen poistosta takuueläkettä saavilta (8.5.2024 § 48)
- Pirkanmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja potilasasiamiesten vuosiselvitys asiakkaan ja potilaan asemasta ja oikeuksista 2023, selvityksen kuuleminen 8.5.2024 § 46
- Alueellinen turvallisuussuunnitelma (6.11.2024 § 85)

Neuvoston jäsenten osallistuminen / edustus

- Aluevaltuustoon vammaisneuvoston edustajaksi valittiin vuodelle 2024 pj Tuija Kaivanto ja varaedustajaksi Milla Ilonen (24.1.2024 § 14)
- Pirkanmaan hyvinvointialueen asiakasosallisuuden työryhmässä vuonna 2024 vammaisneuvoston edustajana Milla Ilonen, varaedustaja Tuija Kaivanto (8.11.2023 § 108)
- Vammaispalvelujen neuvottelupäivät 7-8.2.2024, osallistujana pj Tuija Kaivanto
- Vammaisneuvoston toiminnan esittely 22.2.2024 Pirkanmaan hyvinvointialueen hoito- ja hoivaeettisessä toimikunnassa, esittelijänä pj Tuija Kaivanto
- Vammaisten vaativien erityispalvelujen palveluketjun kehittämistyöryhmään nimettiin vammaisneuvoston edustajaksi puheenjohtaja Tuija Kaivanto. (3.4.2024 § 40)

- VAPA2035 ohjelman avoimiin työpajoihin nimettiin osallistujat kokouksessa 8.5.2024 §47. Työpajaan "Palveluista tiedottamisen, neuvonnan, ohjauksen ja matalan kynnyksen palvelut" 23.5.2024 nimettiin Merja Saartila, Anne Beresford ja Lisa Wesin, varalla Kristiina Kantola. Työpajaan "Itsenäistä elämää tukevat palvelut" 28.5.2024 nimettiin Tanja Hakala, Sirpa Virtanen ja Lisa Wesin. Työpajaan "Asumisen ratkaisut" 3.6.2024 nimettiin osallistujiksi Merja Saartila ja Minna Nikunoja. Työpajaan "Uusi vammaispalvelulaki ja uudenlaiset palveluiden järjestämisen tavat" 12.6.2024 nimettiin Tanja Hakala, Sirpa Virtanen ja Lisa Wesin.
- Vammaispoliittisen ohjelman valmistelutyöryhmään nimettiin vammaisneuvoston kokouksessa 5.6.2024 § 57 Milla Ilonen, Milla Lindh, Ulla Konkarikoski, Sirpa Virtanen, Kari Pajarinen, Riitta Palomäki, Kristiina Kantola, Tuija Kaivanto. Ohjelman kirjoittamistyöhön oli Pirhassa nimetty vammaisneuvoston asiantuntijasihteeri, suunnittelupäällikkö Anu Kallio
- Hoppu-hankkeen avokuntoutuksen ryhmätoiminnan kehittämisen työryhmään pyydettiin vammaisneuvostosta edustus. Anne Berensford osallistui palaveriin 4.9.2024.
- Vammaisneuvostosta Milla Ilonen osallistui vammaisjärjestöverkoston edustajana hyvinvointialueen ja järjestöjen hyte-neuvotteluun 14.10.2024.
- Osallistumisen menetelmien saavutettavuus -työpajaan 25.11.2024 nimettiin vammaisneuvoston edustajina Riitta Palomäki ja Keijo Jokinen (6.11.2024 § 89)
- Hyvinvointialueiden vammaisneuvostojen tapaaminen 25.11.2024 teamsissa, järjestäjänä oli Vammaisfoorumi. Osallistujissa mukana Pirkanmaan vammaisneuvoston edustajia.
- Kalle Könkkölä -symposium 2.12.2024. Vammaisneuvosto nimesi osallistujaksi pj Tuija Kaivannon, muut osallistujat etäyhteydellä. Päätös kokouksessa 6.11.2024 § 90.
- Kansainvälinen vammaisten oikeuksien päivänä 3.12.2024 Anne Beresford oli kertomassa Lielahden Lähitorilla Pirkanmaan hyvinvointialueen vammaisneuvoston toiminnasta. Päätös kokouksessa 11.9.2024 § 73
- Kansainvälinen vammaisten oikeuksien päivänä 3.12.2024 järjestettiin vammaisten henkilöiden oikeuksista ja liikkumisesta webinaari. Puheenjohtaja Tuija Kaivanto oli puhujana webinaarissa aiheesta vammaisneuvoston toiminta ja liikkuminen. Järjestäjänä olivat Pirkanmaan hyvinvointialueen palveluneuvonta yhteistyössä

Malikein ja CampMobilityn kanssa. Webinaari striimattiin ja on nähtävissä Pirkanmaan hyvinvointialueen nettisivuilla.

- 5.12.2024 Liikuntaesteisten -selvityksen ohjausryhmä, johon kutsuttuna puheenjohtaja ja asiantuntijasihteeri jäseniksi. Ohjausryhmä jatkaa toimintaansa vuonna 2025.

Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Pirkanmaan hyvinvointialueen vaikuttamistoimielinten puheenjohtajakokouksia oli vuoden aika 6. Kokouksiin osallistuivat puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien ohella vaikuttamistoimielinten sihteerit ja asiantuntijasihteerit sekä hyvinvointialueen hallinnon edustajia, aiheena oli mm. vaikuttamistoimielinten käsikirjan valmistelu.

Pirkanmaan vammaisjärjestöjen ja hyvinvointialueen yhteinen seminaaririkko ”Puhutaan Pirkanmaan vammaispalveluista” oli 19.9, 17.10 ja 21.11.2024, osallistujissa mukana hyvinvointialueen vammaisneuvoston edustajia.

Vammaisneuvosto v. 2024 toimintasuunnitelman toteutuminen

Vammaisneuvosto valitsi vuodelle 2024 kuusi seurantakokonaisuutta. Toimintasuunnitelmaan ja vuosikelloon ennakkoon kirjatuista asioista toteutuivat VAPA2035, palvelujen verkoston etenemisen seuranta, vammaispoliittisen ohjelman käynnistyminen, palvelulinjojen toiminnassa asumispalvelujen, kuljetuspalvelujen, henkilökohtaisen avun, hankintaprosessien asiakasosallisuuden teemat sekä verkkosivu-uudistukseen liittyen mm. elintapaohjauksen sivuston esittely ja kehittämistarpeet.

Loput suunnitelluista aiheista siirtyivät seuraavalle vuodelle, ensisijaisena syynä neuvoston asialistoille hallinnosta ja palvelulinjoilta kiireellisinä tulleet lausunto- ja kommentointipyyntö. Myös Pirkanmaan hyvinvointialueen syksyn muutosprosesseilla oli vaikutusta siihen, että osa aiheista on mahdollista käsitellä vasta vuoden 2025 puolella.

Seurannan painopisteet/ teemat vuonna 2024

Vammaispalveluohjelma VAPA2035

Palveluiden verkoston etenemisen seuranta

Vammaispoliittinen ohjelma

Palvelulinjojen palvelut ja toiminta

Asumispalvelujen tilannekatsaus. Hoitotarvikejakelu. Pirhan verkkosivu-uudistus.

Kuljetuspalvelut. Apuvälinepalvelut. Henkilökohtainen apu. Omaishoito. Asiakasosallisuus hankintaprosesseissa

Osallisuus ja vaikuttaminen

Asiakas- ja asukaskokemusten ja -palautteiden keräämisen ja vaikuttavuuden seuranta.

Pirkanmaan hyvinvointialueen kokemusasiantuntijatoiminta

Yhdyspintatyö

Hyvinvointialueen yhdyspintatyö. Kuntayhteistyö

Seurantakohteiden lisäksi vammaisneuvosto valitsi vuodelle 2024 viisi kehittämis- ja vaikuttamiskohdetta.

Kehittämiskohteet / Vaikuttaminen

Vammaisneuvoston vaikuttamisen huomioiminen koko hyvinvointialueella

Lausuntojen ja kannanottojen seuranta

Viestinnän ja tiedottamisen saavutettavuus

Vammaisvaikutusten arviointi

Esteettömyyden ja saavutettavuuden huomioiminen sote-palveluissa

Neuvosto seurasi lausuntojensa ja kannanottojensa vaikutusta päätöksentekoprosesseissa. Vammaisneuvoston vaikuttamismahdollisuuksien toteutuminen nostettiin keskeiseksi ongelmaksi useissa neuvoston kommenteissa ja lausunnoissa. Lausuntopyyntöjen kiireellisyyden todettiin rajanneen mahdollisuuksia perehtyä riittävässä määrin valmisteilla oleviin asioihin. Lisäksi neuvostolle ei annettu mahdollisuutta osallistua suunnittelu- ja valmisteluvaiheeseen lain tarkoittamalla tavalla lukuun ottamatta VAPA2035 -kehittämishjelmaa, jonka valmisteluun päästiin osallistumaan helmikuun kokouksessa asian vaatimisen jälkeen. Muutoin ohjelma olisi tuolloin mennyt päätettäväksi. Vammaisneuvosto

esitti VAPA2035- kehittämissuunnitelman seurantaryhmään edustajaa, jotta vammaisten henkilöiden palveluiden kehittämisen ja toteutumisen seuranta olisi mahdollista ja tosiasiallista. Tätä ei hyväksytty ohjelmaan. Palveluiden toteutumisen ja asiakasnäkökulman seuranta ei ole toteutunut vammaispalveluiden suunnasta neuvostolle. Tähän toivotaan ensi vuodelle aktiivisempaa raportointia ja yhteistyötä koskien vammaisten henkilöiden palveluiden suunnittelua, toteutusta ja arviointia.

Vammaisneuvosto sai runsaasti vammaisten henkilöiden ja heidän omaistensa palautetta palveluista. Neuvosto seurasi tehtyjä oikaisuvaatimuksia, sosiaaliamiehen saamia yhteydenottoja sekä järjestöiltä tullutta palautetta. Seurannassaan vammaisneuvosto totesi, että vammaisvaikutusten arviointi ei ollut toteutunut tarpeellisella tavalla palveluja ja päätöksiä uudistettaessa.

Keväällä 2025 valmistelussa on vammaispoliittinen ohjelma VAMPO, joka tulee sisältämään mm. kuvaukset, miten vammaisten ihmisten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä palvelujen saavutettavuutta ja esteettömyyttä edistetään hyvinvointialueen eri palveluissa.

Vammaisneuvoston pöytäkirjat: [Vammaisneuvosto | Pirkanmaan hyvinvointialue](#)

Vuosi 2025

Nykyisen vammaisneuvoston toimintakausi päättyy vuoden 2025 kesään. Neuvosto päättää kevätkautta koskevasta toimintasuunnitelmasta/ vuosikellosta kokouksessaan 29.1.2025.